

Konjunkturbarometern
Oktober 2021

Kvartalsbarometer med fler frågor

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I **Konjunkturbarometern** publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier**, **Working paper**, **PM** och remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Statistik och data hittar du på www.konj.se/statistik.

Förord

I Konjunkturbarometern presenteras resultaten från Konjunkturinstitutets månadsvisa undersökning av företagens respektive hushållens syn på ekonomin. Till rapporten för oktober har företagens svar samlats in 30 september–20 oktober. Hushållens svar har samlats in 30 september–15 oktober.

Oktoberundersökningen är en så kallad kvartalsbarometer och innehåller fler frågor än månadsbarometern. I Konjunkturinstitutets statistikdatabas finns alla resultat från Konjunkturbarometern tillgängliga som tidsserier. Konjunkturbarometern är en tendensundersökning och utgör en viktig källa till makroekonomiska prognoser, men utgör i sig ingen prognos.

Konjunkturbarometern har tagits fram under ledning av enhetschef Fredrik Johansson Tormod.

Stockholm oktober 2021

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Företag.....	7
Totala näringslivet.....	7
Tillverkningsindustri.....	8
Bygg och anläggning.....	11
Handel.....	12
Tjänstesektorn.....	15
Hushåll.....	17
Ändrat svarsalternativ i hinderfrågan.....	20

Sammanfattning

Barometerindikatorn steg marginellt med 0,6 enheter i oktober, från 119,4 i september till 120,0. Hushållens konfidensindikator föll dock tillbaka för andra månaden i rad och börjar närma sig sitt historiska genomsnitt.

Tillverkningsindustrins konfidensindikator steg 2,4 enheter i oktober för att återigen hamna på en ny rekordnivå. Industrieföretagens små lager samt stora orderstock förklarar indikatorns ovanligt höga nivå.

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet steg marginellt och pekar på ett mycket starkare stämningssläge än normalt. Konfidensindikatorn för husbyggande steg medan indikatorn för anläggningsverksamhet föll tillbaka något.

Detaljhandelns konfidensindikator steg för andra månaden i rad, från 115,7 till 117,0. Ökningen förklaras av att företagets försäljningsvolym stigit förhållandevis mycket. Att ökningen i indikatorn inte blev större förklaras av att företagen inte har lika höga förväntningar på framtida försäljningsvolym.

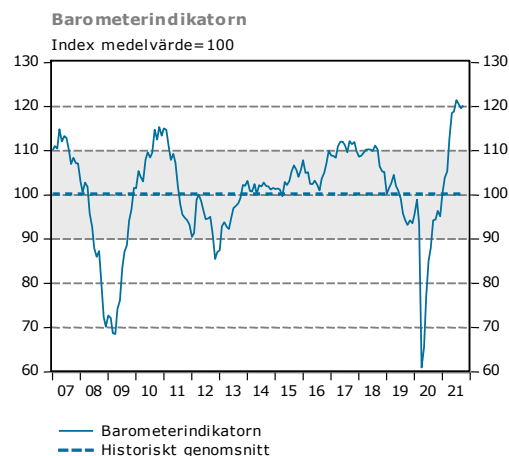
Tjänstesektorns konfidensindikator ökade marginellt i oktober till 112,2, även de ingående frågorna förändrades endast marginellt.

Hushållens konfidensindikator sjönk i oktober med 3,5 enheter till 103,1. Samtliga frågor förklarar nedgången men den förklaras mest av att både hushållens inställning till kapitalvaruinköp i nuläget och hushållens syn på den svenska ekonomin nu jämfört med för tolv månader försämrades.

Tabell 1 Indikatorer i Konjunkturbarometern

Index medelvärde=100

	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Diff	Läget
Barometerindikatorn	120,3	119,4	120,0	0,6	++
Konfidensindikatorer					
Tillverkningsindustri	128,0	126,1	128,5	2,4	++
Bygg- & anläggning	108,5	109,9	110,4	0,5	++
Detaljhandel	111,7	115,7	117,0	1,3	++
Tjänstesektorn	112,1	112,0	112,2	0,2	++
Hushåll	107,9	106,6	103,1	-3,5	+
Mikroindex hushåll	104,8	100,5	99,4	-1,1	=
Makroindex hushåll	112,0	112,3	111,4	-0,9	++

Barometerindikatorn

mäter det aktuella stämningssläget i den svenska ekonomin genom att sammanfatta resultaten från företags- och hushållsbarometern. Sektorernas vikt i Barometerindikatorn är fasta. Tillverkningsindustri 40 %, Tjänstesektorn 30 %, Hushåll 20 %, Detaljhandeln 5 %, Bygg och anläggning 5 %.

Sektorers vikt i näringslivet

Sektorernas vikt i näringslivet uppdateras en gång per år. För nuvarande urval gäller: Tjänstesektorn 53,4 %, Tillverkningsindustri 20,5 %, Handel 21,6 %, Bygg och anläggning 4,5 %.

Konfidensindikatorer

används för att sammanfatta situationen och förväntningarna i en viss bransch eller sektor.

Mikroindex

sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi.

Makroindex

sammanfattar hushållens syn på svensk ekonomi.

Läget

++ mycket starkare än normalt
+ starkare än normalt
= ungefär som normalt
- svagare än normalt
-- mycket svagare än normalt

Nettotal

är skillnaden mellan andelen respondenter som svarat till exempel ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga.

Säsongsrensade och utjämnade tidsserier

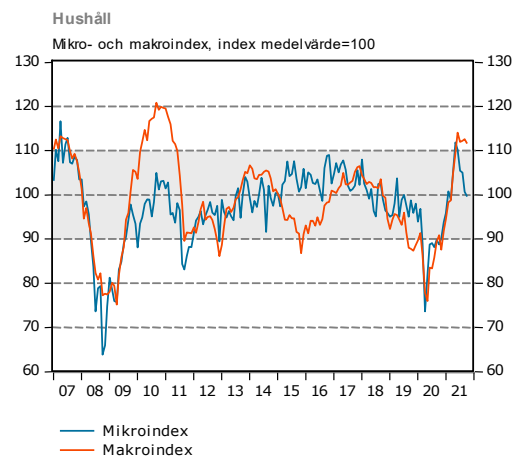
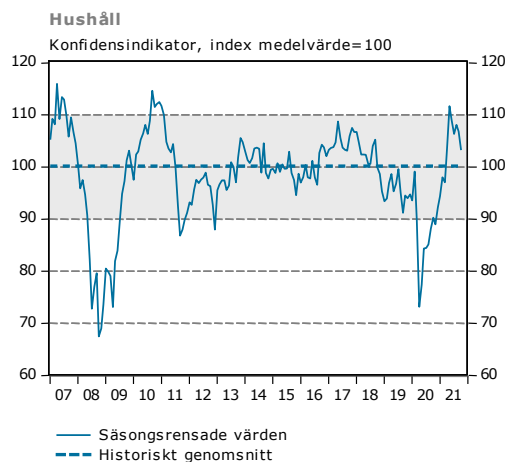
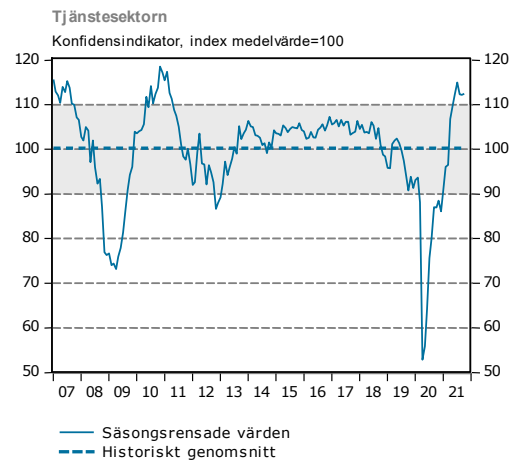
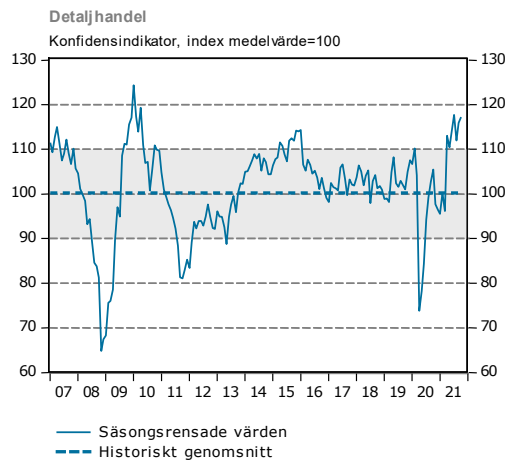
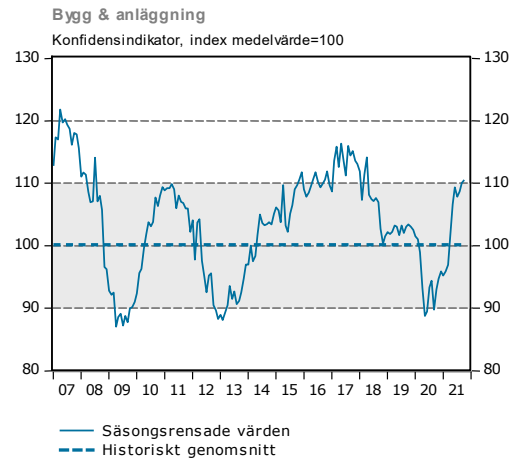
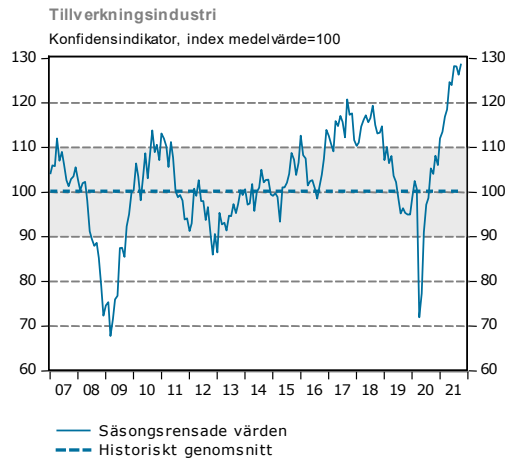
Säsongsrensning görs för att justera för regelbundet återkommande variationer under året. En utjämnad tidsserie visar på en mer långsiktig utveckling och tar bort bruset i högre grad än den säsongsrensade serien. Alla diagram i Konjunkturbarometern visar säsongsrensade tidsserier om inget annat anges.

Revideringar

Indikatorerna revideras varje månad när tidsserierna säsongsrensas och standardiseras.

Läs mer om begrepp och metoder i metodboken för Konjunkturbarometern:

www.konj.se/metodbok

Företag

Totala näringslivet

NYANSTÄLLNINGAR I NÄRINGSLIVET

Konfidensindikatorn för näringslivet steg i oktober med 1,1 enheter från 118,4 till 119,5 och fortsätter därmed att ligga på en historiskt hög nivå. Samtliga sektorer bidrar till uppgången.

Efterfrågeläget förbättrades i samtliga sektorer utom i tjänstesektorn. Efterfrågeläget är sammantaget mycket starkare än normalt.

Samtliga sektorer rapporterar, i högre utsträckning än i föregående månads undersökning, om nyanställningar de senaste tre månaderna. Företagen i tjänstesektorn och tillverkningsindustrin rapporterar om nyanställningar i mycket högre utsträckning än normalt. Anställningsplanerna i näringslivet indikerar vidare på nyanställningar i högre utsträckning än i någon tidigare undersökningsperiod. Bristen på arbetskraft är mycket högre än normalt inom tillverkningsindustrin och tjänstesektorn, medan den är något lägre än normalt inom bygg- och anläggningsverksamhet.

Alla sektorer i näringslivet rapporterar prisökningar i en högre utsträckning än normalt. Alla sektorer i näringslivet rapporterar prisökningar i en högre utsträckning än föregående månad. Företagen i näringslivet förväntar sig prisökningar i en mycket högre utsträckning än normalt de närmaste tre månaderna.

Företagen i näringslivet är nöjdare än vanligt med lönsamheten, men något mindre nöjda än de var i juli. Inflationsförväntningarna på tolv månaders sikt har gått upp något sedan i juli och är nu 2,7 procent.

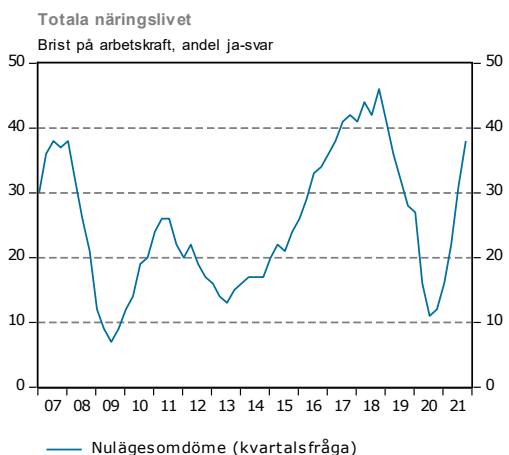
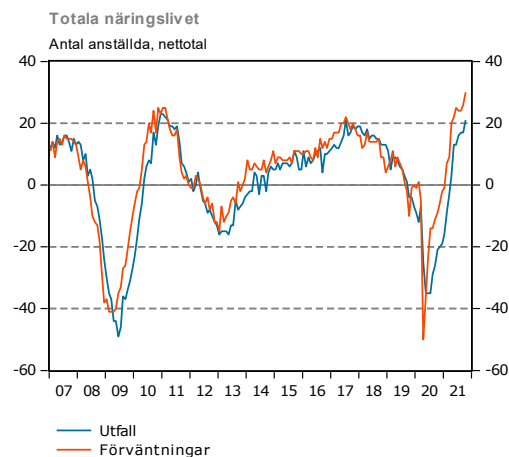
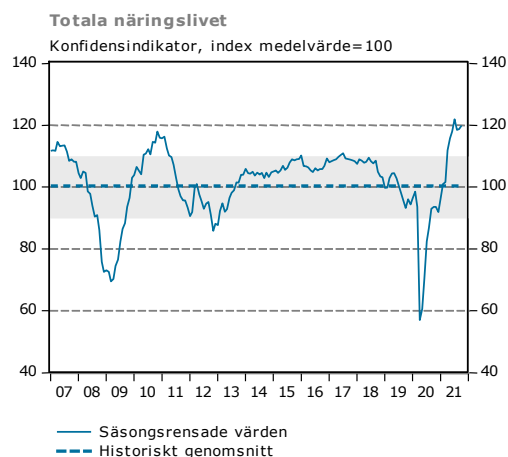
Tabell 2 Totala näringslivet, månadsvisa frågor

Säsongrensade netttotal

	Medel	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Läget
Konfidensindikator ¹	100	118,2	118,4	119,5	++
Efterfrågeläge ²	-16	-2	0	3	++
Antal anställda, utfall	-2	17	17	21	++
Antal anställda, förväntningar	-1	24	26	30	++

¹ Konfidensindikatorn beräknas inte utifrån de enskilda frågorna i tabellen ovan. Frågorna som ingår i respektive sektors konfidensindikator är de frågor som ingår i näringslivets konfidensindikator.

² I efterfrågeläget för totala näringslivet vägs följande frågor ihop: total orderstock,

nulägesomdöme, (Tillverkningsindustri), uppdragsvolym, nulägesomdöme, (Tjänstesektorn), försäljningssituation, nulägesomdöme, (Handel) och orderstock, nulägesomdöme, (Bygg- och anläggningsverksamhet).

Tabell 3 Totala näringslivet, kvartalsvisa frågor

Säsongsrensade nettotal

	Medel	apr 2021	jul 2021	okt 2021	Läget
Brist på arbetskraft	24	22	31	38	++
Lönsamhet	-3	4	11	9	+

Svårigheter med att tolka konfidensindikatorer

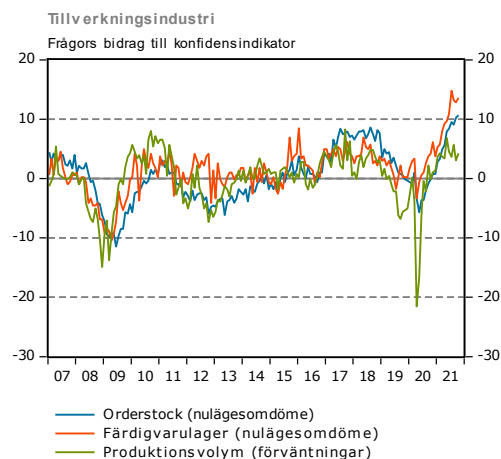
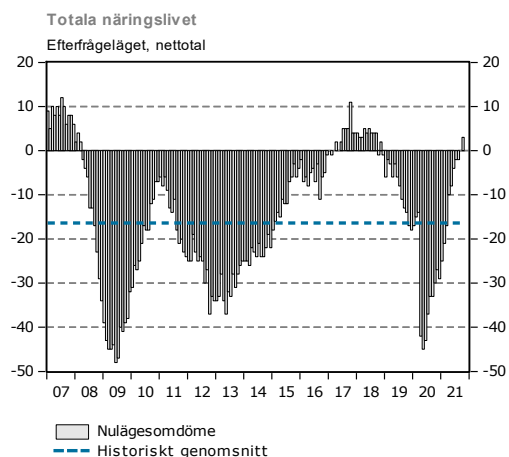
Just nu är konfidensindikatorerna, främst för detaljhandeln men även för tillverkningsindustrin, svårtolkade på grund av lagerfrågan som ingår i dessa indikatorer. Konjunkturinstitutets tolkning av små lager är normalt att det är ett tecken på hög efterfrågan, men för tillfället beror de jämförelsevis små lagren troligtvis även på materialbrist och andra leveransproblem. Om de små lagren i nuläget främst beror på hög efterfrågan eller problem med leveranser är svårt att veta, det troliga är att det är en kombination av båda.

I tillverkningsindustrins konfidensindikator påverkas troligtvis även företagens orderstocksomdömen på ett liknande sätt. Omdömet kan vara starkt på grund av hög efterfrågan, men en stor orderstock kan även vara resultatet av att företagen har svårt att producera och leverera varor till följd av brist på insatsvaror och leveransproblem.

Tillverkningsindustri

LÅGT KAPACITETSUTNYTTJANDE INOM MOTORFORDONSINDUSTRIN

Konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin steg med 2,4 enheter i oktober till 128,5 efter att ha fallit tillbaka något förra månaden. Nivån i oktober är den högsta som hittills uppmätts. Bakom uppgången ligger främst starkare förväntningar på produktionsvolymen för de närmaste tre månaderna. Men även omdömet om varulagrens storlek och synen på orderstocken bidrog till ökningen i indikatorn. Färdigvarulagren och orderstocken förklarar var för sig en betydligt större del av nivån än vad förväntningarna på produktionsvolymen gör.

Tabell 4 Konfidensindikator och ingående frågars bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Diff	Läget
Konfidensindikator	128,0	126,1	128,5	2,4	++
Orderstock, nulägesomdöme	9,1	10,2	10,7	0,5	++
Färdigvarulager, nulägesomdöme	13,2	12,8	13,6	0,8	++
Produktionsvolym, förväntningar	5,7	3,1	4,2	1,1	++

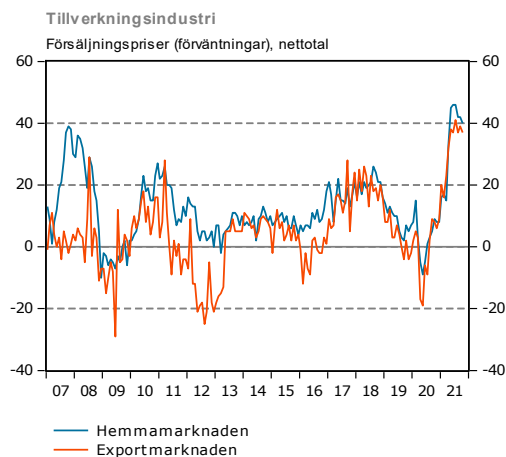
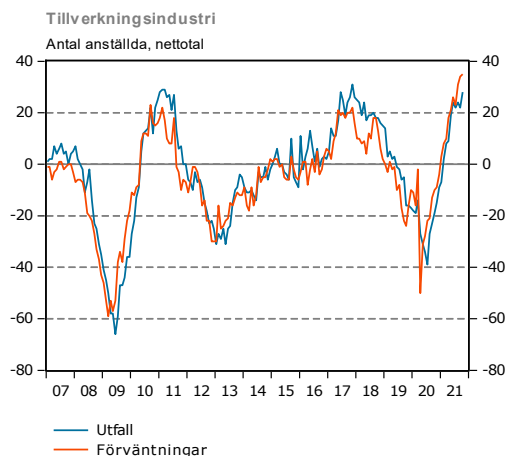
Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelsen.

Industriföretagens produktionsvolym de tre senaste månaderna rapporteras ha ökat i samma takt som förra månaden. Orderin-
gången på både hemma- och på exportmarknaden har ökat. I
oktober har orderin-
gången på hemmamarknaden ökat ytterligare
medan den på exportmarknaden uppges ha ökat i mindre ut-
sträckning jämfört med september. Kapacitetsutnyttjandet be-
döms vara 82 procent vilket är lägre än i juli och även lägre än
det historiska medelvärdet. I motorfordonsindustrin har kapaci-
tetsutnyttjandet fallit kraftigt och är nu på en nivå långt under
det historiska medelvärdet.

Andelen företag som uppger att antalet anställda har ökat de
senaste tre månaderna är nu på en historiskt hög nivå. Andelen
har endast vid ett fåtal tillfällen varit så hög som den är nu. För-
väntningarna på hur antalet anställda kommer att utvecklas de
nästkommande tre månaderna har ökat marginellt sedan förra
månaden och är därmed på en ny rekordnivå.

Trots att företagen vill anställa i väldigt hög grad är inte brist
på arbetskraft det främsta hindret för ökad produktion, utan det
främsta hindret är i stället brist på material och/eller utrustning
följt av svag efterfrågan.¹

Försäljningspriserna på både hemma- och exportmarknaden,
men framför allt på exportmarknaden, har ökat och förväntas de
nästkommande tre månaderna att öka i oförändrad takt. Synen
på lönsamheten är fortsatt mycket god, dock inte lika positiv
som i juli.

¹ Från och med oktoberundersökningen har ett av svarsalternativen ändrats i denna fråga. Ändringen berör tillverkningsindustrin och bygg- och anläggningsverksamhet. För mer information se vidare i sista avsnittet i denna rapport.

Tabell 5 Tillverkningsindustri, månadsvisa frågor

Säsongrensade netttotal

	Medel	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Läget
Utfall och nuläge					
Produktionsvolym	15	30	21	21	+
Orderingång hemmamarknad	6	32	23	35	++
Orderingång exportmarknad	12	48	39	28	+
Orderstock, nulägesomdöme	-14	25	30	32	++
Exportorderstock, nulägesomdöme	-9	32	36	37	++
Färdigvarulager, nulägesomdöme	12	-22	-21	-23	++
Antal anställda	-7	24	22	28	++
Förväntningar och planer					
Produktionsvolym	21	41	32	36	++
Försäljningspriser hemmamarknad	10	42	42	40	++
Försäljningspriser exportmarknad	3	37	39	37	++
Antal anställda	-10	31	34	35	++

Tabell 6 Tillverkningsindustri, kvartalsvisa frågor

Säsongrensade netttotal

	Medel	apr 2021	jul 2021	okt 2021	Läget
Utfall och nuläge					
Produktionskapacitet	9	21	18	10	+
Produktionskapacitet, nulägesomdöme	10	-3	-21	-16	--
Kapacitetsutnyttjande (%)	84	87	87	82	-
Brist på arbetskraft	30	36	46	56	++
Yrkesarbetare	27	19	24	30	+
Tekniska tjänstemän	18	24	33	44	++
Lönsamhet	-2	20	31	20	++
Förväntningar och planer					
Orderingång hemmamarknad	9	23	23	15	+
Orderingång exportmarknad	15	22	16	12	-
Produktionskapacitet	11	28	24	18	+

Bygg och anläggning

ANTALET ANSTÄLLDA HAR ÖKAT

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet steg marginellt i oktober, från 109,9 till 110,4. Företagens syn på orderstockarnas storlek i nuläget stärktes ytterligare och är mycket starkare än normalt. Det är också företagens syn på orderstockarna som till största delen förklarar det jämförelsevis starka stämningläget. Anställningsplanerna är fortsatt optimistiska och är i princip oförändrade jämfört med föregående månad.

Tabell 7 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

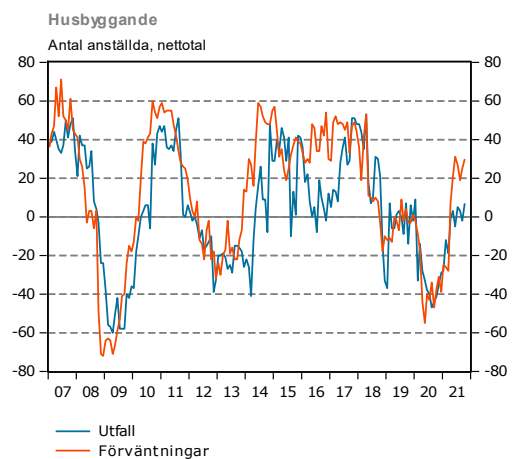
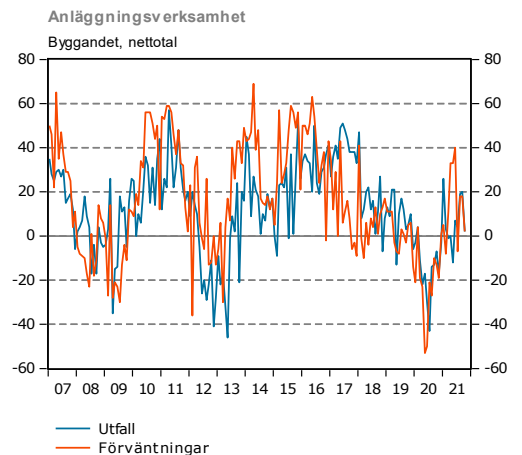
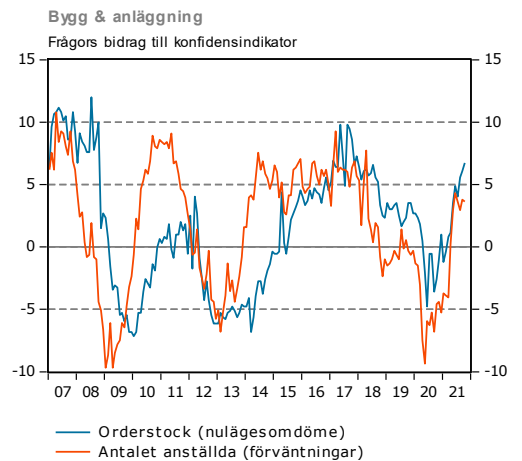
	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Diff	Läget
Konfidensindikator	108,5	109,9	110,4	0,5	++
Orderstock, nulägesomdöme	5,6	6,1	6,7	0,6	++
Antalet anställda, förväntningar	2,9	3,8	3,6	-0,2	+

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelserna.

I princip lika många företag inom bygg- och anläggningsverksamhet rapporterar om ett ökat byggande de senaste tre månaderna som rapporterar om ett minskat byggande. Förväntningarna på byggandet de kommande tre månaderna är fortsatt mer optimistiska än normalt. Bland husbyggarna är förväntningarna i princip oförändrade medan de har minskat kraftigt bland anläggningsbyggarna. Orderstocken rapporteras ha ökat de senaste tre månaderna men i något mindre utsträckning än föregående månad, och den förväntas även de nästkommande tre månaderna att öka i samma takt som tidigare. På ett års sikt tror fler företag än normalt att byggmarknaden kommer att förbättras, vilket är starkare än i juli.

Antalet anställda uppges ha ökat inom bygg- och anläggningsverksamhet de senaste tre månaderna. Antalet anställda förväntas också att fortsätta öka de nästkommande tre månaderna. Bilden i oktober är dock splittrad mellan anläggningsbyggarna och husbyggarna. Anläggningsbyggarna är inte lika positiva som i september, vare sig vad gäller utvecklingen de senaste tre månaderna eller de nästkommande tre månaderna.

Företagen inom bygg- och anläggningsverksamhet rapporterar om höjda anbudspriser de senaste tre månaderna. Förväntningarna på priserna de nästkommande tre månaderna är även de att de kommer att fortsätta att öka.

Tabell 8 Bygg och anläggning, månadsvisa frågor

Säsongrensade netttotal

	Medel	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Läget
Utfall och nuläge					
Byggandet	6	8	-2	1	-
Anbudspriser	-6	2	24	28	++
Orderstock, utfall	4	24	25	21	+
Orderstock, nulägesomdöme	-24	9	12	16	++
Antal anställda	-3	2	1	8	+
Förväntningar och planer					
Byggandet	11	26	26	22	+
Anbudspriser	-1	11	14	11	+
Orderstock	10	38	36	37	+
Antal anställda	3	20	25	24	+

Tabell 9 Bygg och anläggning, kvartalsvisa frågor

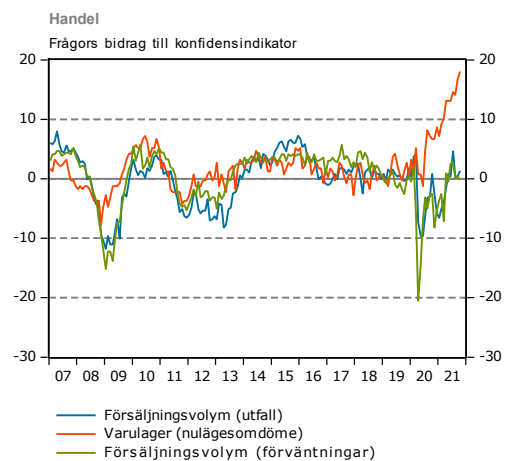
Säsongrensade netttotal

	Medel	apr 2021	jul 2021	okt 2021	Läget
Utsikterna på byggmarknaden på ett års sikt	-8	9	6	27	+

Handel

VARULAGREN I SÄLLANKÖPSHANDELN BEDÖMS VARA REKORDSMÅ

Konfidensindikatorn för handeln steg med 1,9 enheter i oktober, från 117,3 till 119,2. Uppgången beror främst på att fler företag inom sällanköpshandeln uppger att deras lager är för små. Det är handlarnas lageromdömen som förklarar den höga nivån på indikatorn där sällanköpshandeln utmärker sig och har sina lägsta uppmätta lageromdömen någonsin. Att varulagren har så stor inverkan på indikatorn kan just nu bero på flera olika faktorer och därför bör indikatorns nivå tolkas med stor försiktighet. (se gråruta sid 8).

Tabell 10 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Diff	Läget
Konfidensindikator	114,6	117,3	119,2	1,9	++
Försäljningsvolym, utfall	0,4	0,4	1,3	0,9	+
Varulager, nulägesomdöme	14,1	16,6	18,1	1,5	++
Försäljningsvolym, förväntningar	0,1	0,4	-0,2	-0,6	-

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelsen.

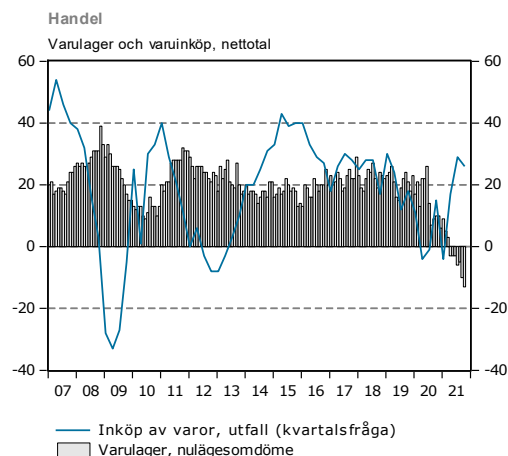
Företagens omdömen om nuvarande försäljningssituation försämrades marginellt i oktober men det är fortsatt fler företag som svarar att försäljningssituationen är god som uppger att den är dålig. Förväntningarna på försäljningssituationen på sex månaders sikt förbättrades något och företagen i sällanköpshandeln är särskilt optimistiska.

Försäljningsvolymen rapporteras ha ökat i något större utsträckning jämfört med de senaste två undersökningarna. Förväntningarna på försäljningsvolymen de kommande tre månaderna är ungefär oförändrade för andra undersökningen i rad och ligger nära det historiska genomsnittet.

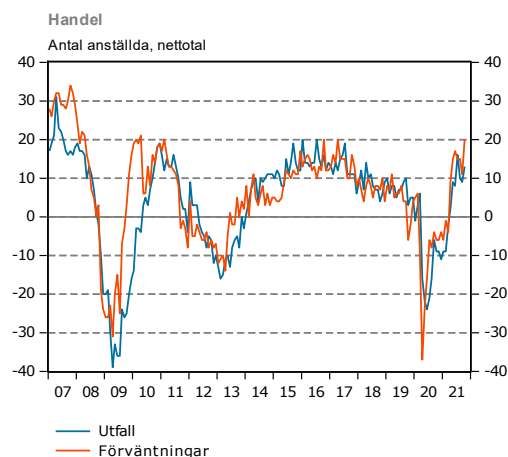
Antalet anställda rapporteras ha ökat de senaste tre månaderna och detta i något större utsträckning än i september. Anställningsplanerna har justerats upp och har inte varit så optimistiska sedan 2016. Mest optimistiska är företagen inom partihandel och sällanköpshandeln medan motorfordonshandeln tror på en oförändrad personalstyrka på tre månaders sikt.

Andelen företag i handeln som uppger att de har brist på personal ökade för tredje kvartalet i rad. Inom handel med motorfordon uppges bristen vara som störst där ungefär tre av tio företag rapporterar att de har brist på personal.

Lönsamhetsomdömena har försämrats det senaste kvartalet och ungefär lika många företag svarar nu att lönsamheten är god som uppger att den är dålig. Försäljningspriserna uppges ha höjts i betydligt större utsträckning än normalt och det är fortsatt avsevärt fler företag än normalt som tror på ökade priser kommande tre månader.

Handel definieras som:

Handel med motorfordon (SNI 45) +
Partihandel (SNI 46) +
Dagligvaruhandel (SNI 47.11 + 47.2) +
Sällanköpshandel (SNI 47.19 + 47.4-9) +
Detaljhandel med drivmedel (SNI 47.3)

Tabell 11 Handel, månadsvisa frågor

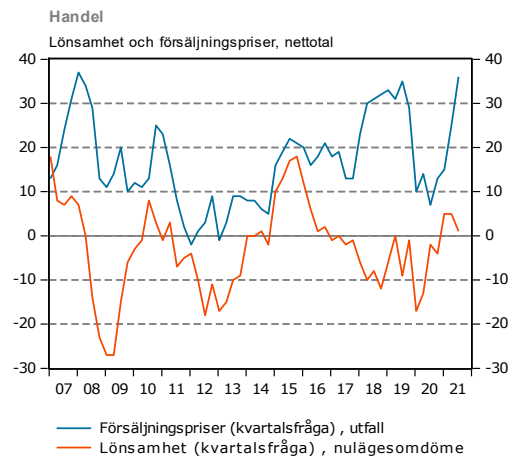
Säsongsrensade netttotal

	Medel	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Läget
Utfall och nuläge					
Försäljningsvolym	27	28	28	32	+
Nuvarande försäljningssituation	1	13	9	7	+
Varulager, nulägesomdöme	24	-5	-10	-13	++
Antal anställda	3	10	9	13	+
Förväntningar och planer					
Försäljningsvolym	39	39	40	38	-
Försäljningspriser	18	35	44	43	++
Inköp av varor	21	28	24	31	+
Antal anställda	8	15	11	20	+
Försäljningssituation om 6 mån	39	45	48	52	+

Tabell 12 Handel, kvartalsvisa frågor

Säsongsrensade netttotal

	Medel	apr 2021	jul 2021	okt 2021	Läget
Brist på personal	13	9	14	17	+
Lönsamhet	-6	5	5	1	+

Tjänstesektorn

BRIST PÅ ARBETSKRAFT ÄR DET FRÄMSTA HINDRET FÖR ÖKAD PRODUKTION

Konfidensindikatorn för tjänstesektorn steg marginellt i oktober till 112,2 från 112,0 i september. Även de i indikatorn ingående frågorna justerades marginellt. Alla frågor bidrar positivt till indikatorns jämförelsevis höga nivå och gör det dessutom i ungefär samma utsträckning.

Tabell 13 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

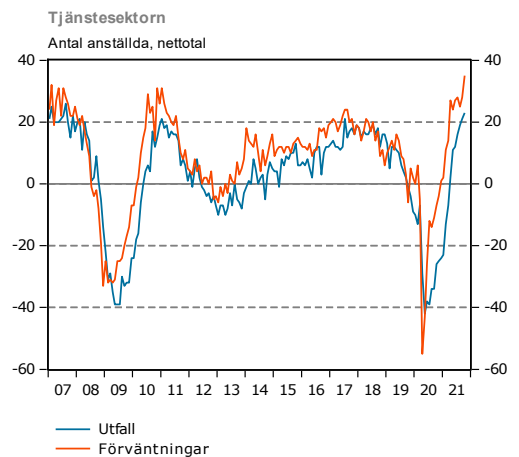
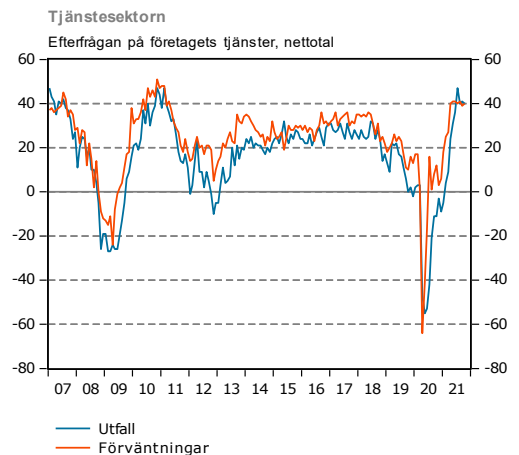
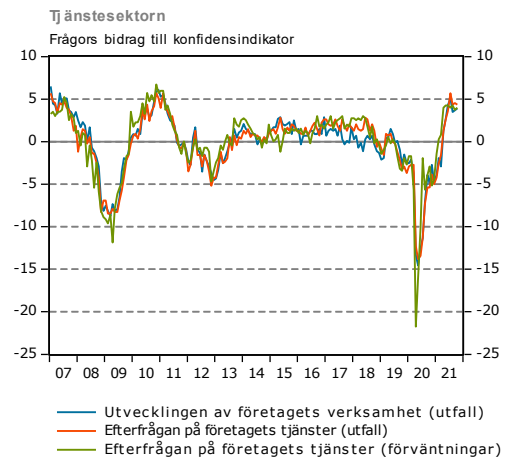
	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Diff	Läget
Konfidensindikator	112,1	112,0	112,2	0,2	++
Företagets verksamhet, utfall	3,5	3,7	3,9	0,2	++
Efterfrågan, utfall	4,3	4,5	4,3	-0,2	++
Efterfrågan, förväntningar	4,2	3,8	4,0	0,2	++

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelserna.

Tjänsteföretagen uppger att efterfrågan på företagets tjänster den senaste tremånadersperioden är oförändrad jämfört med september och fortsatt hög. Även förväntningarna på de kommande månadernas efterfrågan är oförändrat optimistiska sedan förra månaden.

Antalet anställda rapporteras fortsatt ha ökat i betydligt större utsträckning än normalt senaste månaderna, ökningen är i samma utsträckning som i septembermätningen. Tjänsteföretagen förväntar sig också att antalet anställda kommer att växa i betydligt högre takt än normalt och det i ännu större utsträckning än i septembermätningen. Samtidigt ökar andelen företag som uppger att brist på arbetskraft är det främsta hindret för en ökad tjänsteproduktion och det är nu det vanligaste hindret för ökad produktion.

Företagen uppger att försäljningspriserna de senaste månaderna har höjts i betydligt större utsträckning än normalt och de tror även på prisökningar över det normala de närmaste månaderna.

Tabell 14 Tjänstesektorn, månadsvisa frågor

Säsongrensade netttotal

	Medel	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Läget
Utfall och nuläge					
Företagets verksamhet	20	36	37	38	++
Efterfrågan	17	40	41	40	++
Uppdragsvolym, nulägesomdöme	-26	-19	-16	-11	+
Försäljningspriser	3	10	7	13	+
Antal anställda	0	19	21	23	++
Förväntningar och planer					
Efterfrågan	23	41	39	40	++
Försäljningspriser	9	12	14	14	+
Antal anställda	6	25	28	35	++

Tabell 15 Tjänstesektorn, kvartalsvisa frågor

Säsongrensade netttotal

	Medel	apr 2021	jul 2021	okt 2021	Läget
Brist på personal	24	22	34	40	++
Lönsamhet	-6	-2	6	8	+

Hushåll

FORTSATT STIGANDE INFLATIONSFÖRVÄNTNINGAR

Hushållens konfidensindikator föll med 3,5 enheter i oktober till 103,1. Trots nedgången pekar indikatorn fortsatt på ett starkare stämningssläge än normalt. Samtliga frågor i indikatorn försvagades men hushållens inställning till kapitalvaruinköp i nuläget är fortsatt den enda frågan i indikatorn som ligger under sitt historiska genomsnitt.

Tabell 16 Konfidensindikator och ingående frågars bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Diff	Läget
Konfidensindikator	107,9	106,6	103,1	-3,5	+
Egen ekonomi nu jämfört med 12 månader sedan	3,6	3,9	2,9	-1,0	++
Egen ekonomi om 12 månader	2,4	0,7	0,2	-0,5	+
Svensk ekonomi nu jämfört med 12 månader sedan	1,2	1,2	0,8	-0,4	+
Svensk ekonomi om 12 månader	3,5	3,6	3,0	-0,6	++
Köp av kapitalvaror nu	-2,7	-2,7	-3,9	-1,2	--

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelserna.

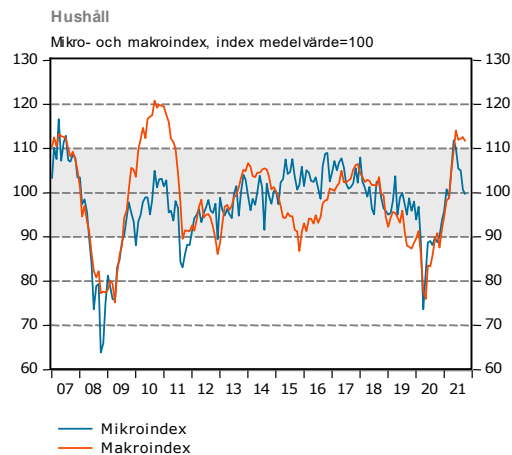
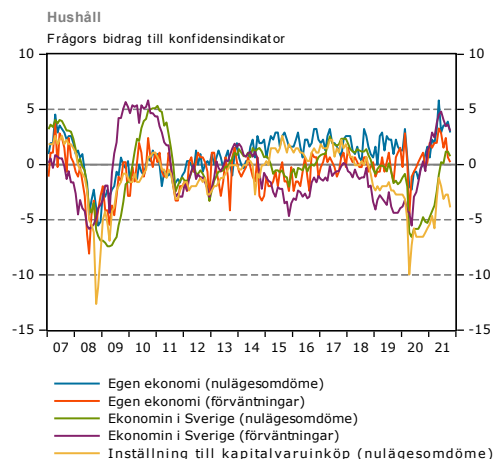
Både mikro- och makroindex föll tillbaka något i oktober.

Mikroindex, som sammanfattar hushållens syn på den egna ekonomin, ligger nära sitt historiska genomsnitt medan makroindex, som sammanfattar hushållens syn på den svenska ekonomin, är betydligt starkare än normalt.

Hushållens syn på utvecklingen av den svenska ekonomin, såväl de senaste som de kommande tolv månaderna, försämrades men ligger fortsatt över sina historiska genomsnitt. Ovanligt många hushåll tror fortsatt på en minskad arbetslöshet de kommande tolv månaderna och risken för att själv bli arbetslös bedöms ha minskat under det senaste året.

Hushållens syn på hur deras egen ekonomi har utvecklats de senaste tolv månaderna är något mindre positiv jämfört med i september. Förväntningarna på utvecklingen de kommande tolv månaderna är ungefär oförändrade och ligger i linje med det historiska genomsnittet.

Andelen hushåll som anser det fördelaktigt att spara i nuläget minskade i oktober, men från en hög nivå. Liksom i september uppger en betydligt större andel hushåll än normalt att de sparar i nuläget och nettotalet tangerar återigen det högsta uppmätta

för frågan. Även under de kommande tolv månaderna tror betydligt fler hushåll än normalt att de kommer att kunna spara något.

Andelen hushåll som anser det troligt att de kommer att köpa eller byta bil under det närmaste året ökade för tredje kvartalet i rad. Däremot minskade andelen hushåll som uppger att det är troligt att de kommer att renovera bostaden de närmaste tolv månaderna.

Hushållens inflationsförväntningar på tolv månaders sikt steg återigen jämförelsevis mycket, från 5,1 procent i september till 5,8 procent i oktober. Detta är de högsta inflationsförväntningarna som har uppmätts sedan april 2015 då Konjunkturinstitutet ändrade metod för att beräkna hushållens inflationsförväntningar. Förväntningarna på den rörliga bostadsräntan har justerats upp på samtliga tidshorisonter. Den rörliga bostadsräntan förväntas uppgå till 2,53 procent på ett års sikt. På fem års sikt förväntar sig hushållen en rörlig bostadsränta på 3,41 procent.

Tabell 17 Hushållsfrågor

Säsongsrensade netttotal

	Medel	aug 2021	sep 2021	okt 2021	Läget
Utveckling de senaste tolv månaderna					
Egen ekonomi (bättre - sämre)	7	18	19	16	++
Svensk ekonomi (bättre - sämre)	-18	-7	-7	-11	+
Risken att bli arbetslös (ökat - minskat)	-6	-17	-14	-15	++
Nulägesomdömen					
Kapitalvaruinköp (rätt - fel tidpunkt)	5	-2	-2	-5	--
Att spara (fördelaktigt - ofördelaktigt)	13	34	34	27	++
Ekonomisk situation (sparar - skuldsätter sig)	47	74	75	75	++
Förväntningar på tolv månaders sikt					
Egen ekonomi (bättre - sämre)	18	23	19	18	=
Svensk ekonomi (bättre - sämre)	-10	14	15	11	++
Arbetslösheten (öka - minska)	20	-22	-23	-26	++
Egna inköp av kapitalvaror (mer - mindre)	-6	-5	-9	-6	=
Eget sparande (troligt - inte troligt)	47	65	62	63	++

Tabell 18 Inflation och boräntor

Medelvärden i procent exklusive extremvärden

	jul 2021	aug 2021	sep 2021	okt 2021
Uppfattad inflation nu	6,0	6,2	6,4	7,1
Förväntad inflation om 12 mån	4,9	4,4	5,1	5,8
Förväntad rörlig bostadsränta om 1 år	2,45	2,42	2,44	2,53
Förväntad rörlig bostadsränta om 2 år	2,76	2,71	2,74	2,89
Förväntad rörlig bostadsränta om 5 år	3,37	3,27	3,34	3,41
Genomsnittlig listränta ¹	2,24	2,24	2,23	2,23

¹ Genomsnittlig listränta beräknas som ett medelvärde för fem av de största bankernas 3-månaders listräntor, i nära anslutning till undersökningsperiodens början.

Tabell 19 Hushållsfrågor - kvartal

Säsongsrensade netttotal

	Medel	apr 2021	jul 2021	okt 2021	Läget
Köp av bil inom 12 månader	-56	-58	-56	-52	++
Köp av bostad inom 12 månader	-76	-77	-77	-78	--
Renovering av bostaden inom 12 månader	-25	-16	-17	-21	+

I statistikdatabasen på www.konj.se finns hushållsstatistiken uppdelad på kön, ålder och region.

Ändrat svarsalternativ i hinderfrågan

BAKGRUND

Sedan 1996 ingår Konjunkturbarometern i Directorate General for Economic and Financial Affairs, European Commission (EC DG ECFin) EcFin:s program för harmonisering av denna typ av undersökningar ”The Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys”. Harmoniseringen innebär att resultaten från undersökningarna ska vara jämförbara mellan EU-länder. I enkäterna som har skickats ut till företag inom tillverkningsindustrin och bygg- och anläggningsverksamhet i Sverige har ett svarsalternativ haft en annorlunda formulering jämfört med vad som fastställts av EU vilket försvårar en sådan jämförelse. Skillnaden har funnits sedan 1996 när Sverige började leverera data till EU.

För tillverkningsindustrin är det följande fråga som berörs: *”Vilken faktor är för närvarande det främsta hindret för ökad produktion?”*. Det svenska svarsalternativet har varit *”Brist på maskin- och anläggningskapacitet”* det är nu ändrat till *”Brist på material och/ eller utrustning”*.

För bygg- och anläggningsverksamhet gäller det frågan: *”Vilken faktor är för närvarande det främsta hindret för ökat byggande?”*. Det svenska svarsalternativet har varit *”Brist på maskinkapacitet och/ eller byggnadsmaterial”* där det är ändrat till *”Brist på material och/ eller utrustning”*. Skillnaden i svarsalternativen är mindre än vad den är inom tillverkningsindustrin. Inom bygg- och anläggningsverksamhet ställs frågan varje månad medan frågan endast ställs en gång per kvartal till tillverkningsindustrin.

Inom tillverkningsindustrin är det just nu många företag som upplever materialbrist eller andra leveransproblem. Givet situationen den senaste tiden med stor materialbrist är det många företag som tidigare har angett svarsalternativet *”Andra faktorer”*. Hade det svenska svarsalternativet varit *”Brist på material och/ eller utrustning”* i stället för *”Brist på maskin- och anläggningskapacitet”* kan man anta att en stor andel av de företag som tidigare svarat *”Andra faktorer”* skulle ha svarat alternativet *”Brist på material och/ eller utrustning”*.

HUR HANTERAR VI DETTA?

I samband med undersökningen i oktober 2021 har Konjunkturinstitutet (KI) ändrat svarsalternativen för både tillverkningsindustrin och för bygg- och anläggningsverksamhet så att de överensstämmer med EU:s krav.

I tillverkningsindustrin minskade andelen som svarade ”*Andra faktorer*” från 33 procent i juli till 13 procent i oktober. Samtidigt svarade 41 procent i oktober alternativet ”*Brist på material och/ eller utrustning*”. I juli var det 25 procent som svarade alternativet ”*Brist på maskinkapacitet och/ eller byggnadsmaterial*”. En stor del av förändringen i tillverkningsindustrin härrör från motorfordonsindustrin där svarsalternativet ”*Andra faktorer*” gick från 71 till 6 procent. 63 procent svarade i oktober alternativet ”*Brist på material och/ eller utrustning*” vilket ska jämföras med 20 procent som i juli svarade ”*Brist på maskinkapacitet och/ eller byggnadsmaterial*”.

I bygg- och anläggningsverksamhet ökade det omformulerade svarsalternativet jämfört med septembermätningen. Det är svårt att avgöra om förändringarna i resultatet beror på det ändrade svarsalternativet eller om förändringen hade uppstått ändå.

Konsekvensen av att KI ändrar svarsalternativet är att det för tillverkningsindustrin kommer att uppstå tidsseriebrott för ”*Brist på material och/ eller utrustning*” och ”*Andra faktorer*”. KI har inte för avsikt att försöka länka de gamla serierna med de nya i ett försök att öka jämförbarheten eftersom vi inte ser hur en sådan korrigering skulle kunna göras.